

3. Квасницька Р. С. Особливості інноваційної діяльності підприємств у сучасних. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. Т. 3. С. 247-251.

4. The Global Innovation Index. The Human Factor in Innovation. URL: www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/gii-2014-v5.pdf

Седляр Д. О.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та економічної освіти

Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова

Седляр М. О.

кандидат економічних наук,

вчитель економіки ліцею «Наукова зміна»,

м. Київ, Україна

ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ТРАДИЦІЙНІЙ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Уповільнення темпів економічного зростання, яке спостерігається як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються, або ж наявність перманентних криз та струсів (т.з. «економіка струсів») викликало гостру необхідність у пошуку нової моделі соціально-економічного розвитку. Вона повинна бути спроможною відповісти на нові виклики сучасності, адже «класична» модель, орієнтована лише на темпи зростання ВВП та асоціювання багатства країни тільки із матеріальними показниками, вичерпала себе.

Ще у 2012 році Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у своєму звіті визнала невирішеними три ключові проблеми, які не зникли навіть під час стрімкого економічного зростання 1990-х та 2000-х років: бідність, безробіття та нерівність [1; 3]. Це підкреслює недостатню несумісність між ефективністю та справедливістю в традиційній моделі економічного зростання. Інтенсивне зростання без забезпечення справедливості не може бути показником сучасного розвитку.

Пошук нової моделі розвитку призводить до виникнення та обґрунтування альтернативних підходів. І останні роки все більше згадуються в наукових колах такі моделі (концепції) як:

1. Модель економіки щастя (економіки добробуту), яка зосереджується на покращенні рівня життя людей, а не лише на збільшенні ВВП. Вона враховує такі фактори, як здоров'я, освіта, екологія, соціальна згуртованість тощо.

2. Інклюзивна модель економічного зростання, яка прагне до рівномірного розподілу результатів економічного зростання, щоб усі члени суспільства могли використовувати його переваги [2; 4]. Модель отримала свою назву, тому що вона фокусується не лише на загальному зростанні економіки, але й на справедливому розподілі його результатів. На відміну від традиційної моделі, де акцент робиться на максимізації ВВП за будь-яку ціну, інклюзивне зростання прагне до того, щоб всі верстви населення мали рівний доступ до можливостей для покращення свого життя.

Основна увага інклюзивного зростання прикута до певних компонентів (див. рис. 1):

Навички та зайнятість	• Зменшення нерівності в розподілі робочих місць, навичок, якості робочих місць та їх стабільності.
Рівень життя	• Зменшення нерівності у володінні майном, доходами, охороною здоров'ям та якістю життя.
Підприємництво	• Розширення можливостей кожного щодо володіння активами та ведення бізнесу.
Місцеві можливості	• Підвищення здатності місцевих лідерів співпрацювати заради спільного бачення розвитку їхньої території.

Рис. 1. Вектори уваги інклюзивного зростання [4]

Серед ключових принципів інклюзивного зростання слід виділити:

1. Широке залучення – економічне зростання має ґрунтуватися на активній участі всіх верств населення, а не лише «вузькій» еліті (особливо кланово-олігархічній, політичній тощо).

2. Справедливий розподіл багатства – результатами економічного зростання мають рівномірно користуватися всі члени суспільства, а не лише заможні групи.

3. Доступ до соціальних благ – всі люди повинні мати доступ до якісної освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг, незалежно від їхнього доходу, соціального статусу, місця проживання тощо.

4. Захист довкілля – економічне зростання не повинне шкодити довкіллю або призводити до його виснаження [4].

Все більше країн відмовляються від моделі економічного зростання, орієнтованої лише на темпи зростання та розмір ВВП через те що вона:

1. Не здатна вирішити ключові проблеми економіки (бідність, безробіття та нерівність).

2. Неєфективна у довгостроковій перспективі. Воно проявляється в тому, що швидке зростання, не підкріплене соціальними інвестиціями, може призвести до виснаження ресурсів, деградації довкілля та соціальних проблем.

3. Уможлиблює несправедливий розподіл багатства та збільшення нерівності, коли багатство концентрується в руках невеликої кількості людей.

4. Посилює незадоволеність населення, оскільки швидке зростання не завжди гарантує покращення життя людей, що може призвести до соціальної напруги та протестів.

Саме через це країни, які прагнуть до сталого та справедливого розвитку, переходять до альтернативних моделей, таких як економіка щастя та інклюзивна модель економічного зростання. Ці моделі орієнтовані на покращення рівня життя людей, зменшення нерівності та забезпечення справедливого розподілу результатів економічного зростання.

Слід відмітити, що не існує єдиної універсальної моделі розвитку і кожна країна повинна розробити свою власну модель, яка відповідатиме її специфічним умовам та потребам. Але Україні уже зараз потрібно визначитися з орієнтиром, тому що подальша імплементація моделі вимагає відповідного законодавчого затвердження та урегулювання, підготовки освітнього, промислового, наукового підґрунтя тощо. А це додатковий час, втрата якого може негативно позначитися на можливостях економічного розвитку нашої країни та її інтеграції у європейський та світовий простір в найближчому майбутньому.

Література:

1. Сапун К. В., Селезньова Р. В. Концепція інклюзивного зростання в економіці. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. Т. 1. № 10. С. 177-181. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/5489> (дата звернення: 25.04. 2024).

2. Федотова Ю.В. Інклюзивне зростання як пріоритет стратегічного розвитку країн світу. *Інклюзивний розвиток економіки в умовах глобальних викликів сьогодення*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференція, 1-28 лютого 2020 року, м. Харків. Харків: ХНУГМ, С. 174-177. URL: https://eprints.kname.edu.ua/55932/1/%D0%86%D0%9D%D0%9A%D0%9B%D0%AE%D0%97%D0%98%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%99_%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%9A-175-177.pdf (дата звернення: 25.04. 2024).

3. Better Lives: Towards a More Just and Sustainable Society: The OECD at 50 and beyond (2012) URL: <https://www.oecd.org/about/47747755.pdf> (Last accessed:25.04. 2024).

4. Inclusive Growth Commission Making our Economy Work for Everyone URL: https://www.thersa.org/globalassets/pdfs/reports/rsa_inclusive-growth-commission-final-report-march-2017.pdf (Last accessed:25.04. 2024).

Сілідуєва А. Д, Миголь К. Ю.
 ВСП «Фаховий коледж інженерії,
 управління та землевпорядкування НАУ»
Науковий керівник: викладач вищої категорії **Брезіцька О. В.,**
 м.Київ, Україна

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Корпоративна культура – це система цінностей, сенсів, норм поведінки, переконань, які колективно поділяються співробітниками та яких вони дотримуються. Вона включає в себе поведінку працівників, переконання та цінності, професійні знання та навички, стиль управління та прийняття рішень, стиль спілкування та взаємодії [1].

З огляду на ситуацію в Україні щодо повномасштабного вторгнення Російської Федерації, на сьогоднішній день діяльність підприємств в цілому та управління персоналом, зокрема, зіткнулося з новими викликами. Працю менеджера з персоналу можна назвати кризовою тому, що з початком війни співробітники відчули здивування, розгубленість і неоднозначні дії. Не всім ще вдається впоратися зі стресом, внутрішньою тривогою і, звичайно важко знову увійти в робочий темп і почати ефективно працювати [3].

Корпоративна культура - це те, що об'єднує весь персонал компанії. Фактично, це відіграє вирішальну роль у допомозі працівникам у цей час подолати депресію та почуття самотності, сприяти підтримці країни та наших захисників [2].

Головними викликами для бізнесу, згідно з опитуванням Deloitte, стали: безпека працівників (74%); підтримка продуктивності команд (56%); забезпечення неперервності робочих процесів (49%).

Експерти Центру економічного відновлення визначили основні виклики розвитку бізнес-середовища в залежності від розташування регіонів: